

Урок 6

Тема: РМ (усно). Р. Л. Стівенсон «Балада про вересовий трунок». Утвердження духовної сили пиктів, їхнього героїзму в захисті національних цінностей. Символіка твору

Мета: розвиток компетентностей

предметних і комунікативних: знання змісту «Балади про вересовий трунок» та уміння переказувати зміст у цілому, акцентуючи увагу на окремих важливих деталях тексту; уміння відповідати на запитання до почутого / прочитаного тексту і формулювати власні запитання з метою уточнення розуміння прочитаного, окреслювати тематику і проблематику прочитаної балади й обґрунтовувати актуальність порушених у баладі проблем, спираючись на власний досвід і культурно-історичний контекст, коментувати власні почуття і висловлювати враження від прочитаного;

ключових: формування умінь створювати власний або колективний текст / медіапродукт для соцмереж на основі прочитаної балади, унаочнювати та візуалізувати зміст почутого / прочитаного твору (малюнки, комікси тощо), створювати усний відгук про твір мистецтва (ілюстрацію художника або мультфільм за мотивами балади).

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація до уроку.

Тип уроку: урок розвитку мовлення.

Якщо за батьківщину б життям не платити...
Якщо б за правду, за свободу не платити життям,
то не була б їм така величезна, така жахлива ціна...
Карел Чапек, чеський письменник

Зміст уроку

I. Актуалізація знань

Вступне слово вчителя.

Хвилинка творчості. Учні презентують ілюстрації або комікси до «Балади про вересовий трунок». 1–2 учні пояснюють, чому твір належить до жанру балади.

II. Мотивація навчальної діяльності

Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Робота з епіграфом до уроку. Слово вчителя. Прочитавши «Баладу про вересовий трунок», ми можемо переконатися, що показувати справжній героїзм у захисті рідного краю, у захисті національних цінностей може людина будь-якого віку, старий чи малий, будь-якого росту і статури. Головне, що в людини в душі.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу

Опрацювання літературознавчого поняття.

Символ (з грец. знак) – художній образ, який умовно відбиває яку-небудь думку, ідею, почуття тощо. Символ дає митцеві можливість сконцентрувати в образі широке коло життєвих явищ, дозволяє гранично «згущувати» й перебільшувати зображуване. Наприклад,

усім відомі такі символи, як: троянда – художній символ кохання, сокіл – фольклорний символ сили, мужності, краси, величі.

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій

Робота з художнім текстом.

- Які кольори згадуються в баладі? Поясніть їх символіку.
- Символом чого є вересовий квіт і вересовий трунок?
- Поясніть символіку назви, яку заклав Євген Крижевич, орієнтуючись на багатозначність слова «трунок».

Трунок – 1) напій, пиття; 2) відвар із рослин для лікування та зміцнення організму; 3) отрута.

Зіставлення різних перекладів балади. Познайомтесь з іншими перекладами балади за інтернет-джерелами. Поясніть, як змінюються акценти залежно від варіанту назви.

«Вересовий напій» – <https://maysterni.com/publication.php?id=122871> (переклад Віктора Марача). «Вересовий ель» – <https://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/1045/41/> (переклад Оксани Самари).

- Чи збережено перекладачами структуру строфи (кількість рядків, їх певне співвідношення: в оригіналі римуються 2, 4, 6, 8 рядки, які є коротшими за 1, 3, 5, 7)?
- Якими автор і перекладачі зображують короля, батька, сина?
- Які слова вони використовують для зображення виразу обличчя, голосу, характеру героїв?

Робота в групах: творче завдання. Складіть акрохарактеристики до слів «король», «володар», «можновладець».

Проблемна ситуація. Героїчний вчинок – зазвичай якась дія. Герої балади Стівенсона зовсім не діють, на відміну від ворогів. Чи можна їх вважати героями? Чому ви так вважаєте?

Виконання інтерактивної вправи «Образи-символи “Балади про вересовий трунок”»: <https://learningapps.org/display?v=pt8gw5i6224>

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань

Мистецькі паралелі. Перегляд та обговорення фрагмента анімаційного фільму «Вересовий мед» (режисер Ірина Гурвич)

https://drive.google.com/file/d/1lsBmeobwhrZg0rAPJ9RUMdjnrIgbQYw3/view?usp=drive_link

- Яка кольорова палітра цього мультфільму? Чи відповідає вона колористиці балади?
- Чи дотрималися автори мультфільму відповідності оригіналу? Що змінили? Чому?

Усний відгук про твір мистецтва: ілюстрації художника Вітольда Бордзиловського (с.23–24 підручника) або анімаційний фільм Ірини Гурвич «Вересовий мед».

Бесіда за змістом уроку.

- Що символізують основні образи балади?
- Які цінності життя утворює ця балада?
- Чи варто за них платити таку жахливу ціну, як останні пикти?

– Як антитеза допомагає автору втілити велич духу пиктів?

Висновок: народ, що живе за моральними принципами малих тілом і великих духом пиктів, неможливо ні перемогти, на знищити пам'ять про нього.

VI. Підбиття підсумків

Мікрофон. У чому полягає героїзм пиктів? Чому на їхньому боці симпатії автора і читачів?

Працюємо вдома

1. Випишіть приклади художніх засобів, які використав перекладач.